

RECENZE

Druhé „evangelium“ Pavla Hoška

Když jsem byla malá, jedna z mých milovaných knížek se jmenovala *Tisíc malých dobrodružství*. Z edice „SNDK“, Státní nakladatelství dětské knihy. Pamatuju si i jméno autora, byl to Miloš Zapletal. Přečetla jsem ji mockrát. A k mé radosti tohoto Miloše Zapletala najednou s láskou a s patričním uznáním Pavel Hošek jmenuje ve své nové knížce. Je to totiž hlavní překladatel knih E. T. Setona do češtiny. (A ještě žije!) Kde bych byla tenkrát tušila – že o Miloši Zapletalovi si přečtu o 50 let později, a ještě z knihy svého oblíbeného pana profesora...

Skauting, zálesácké znalosti, vztah k divoké přírodě a další související věci jsou Pavlu Hoškovi, ač vyučujícimu na Evangelické teologické fakultě, evidentně velice blízké. Kdo zná jeho první knížku k tomuto tématu, Evangelium podle Jaroslava Foglara, jejíž recenzi jste mohli číst v Českém bratru č. 11 z roku 2017, ví, o čem mluvím. Ale tím to neskončilo. Chopil se teď jiného nestora žití v přírodě, Ernesta Thompsona Setona, a tak je na světě další „evangelium“; tentokrát se týká veličiny, zvané *woodcraft*, moudře do češtiny překládané jako „lesní moudrost“.

Zhruba 180 stran stačí autoru k tomu, aby svého oblíbence rozebral skutečně horem dolem. Od rodinného podhoubí, kde velkou roli i když jinak, než by se čekalo, hraje zázemí církevně protestantské, přes životní úskalí i období slávy a přes výklad jeho díla k tomu hlavnímu, k očividnému smyslu celého Setonova života, k žití v přírodě, a nad to až k tomu, co Seton sám, možná odvážně, nazval „umění žít“. K Setonovu počátku i konci veškerenstva. V Hoškově pojmosloví k Setonově evangeliu.

V Pavlu Hoškovi se jistě profesorství nezapře, je systematický. Kniha je pečlivě a logicky rozčleněna, celé to dává smysl, není tu však třeba popisovat, co se v jakém dílu dočtete.

Je něco, na čem autoru záleží víc a na čem méně? Těžko říct, neb on se věnuje náležitě všem popsáním aspektům. Na čem tedy záleží více mně?

Druhé evangelium Pavla Hoška, patřící Ernestu T. Setonovi, je spontánně, jak jinak, nanejvýš radostné. Kde se tu však ta radostná zpráva vzala? Na čem je založena – při dost hrůzném náboženském pozadí, kterým tohoto člověka obdařili jeho rodiče?

E. T. Seton nám dá do chmurného rodinného scénáře nahlédnout. Dozvíme se o něm dost jednak přímo z Hoškova textu a pak, bez příkras, ještě v jedné z příloh, kterými kniha končí a které rozhodně taky stojí za přečtení. Ta první z nich, s názvem Zpověď, ten neúprosný náboženský režim, teror, z kterého se nedalo utéct, na necelých dvou stranách předvede. Nekonečné modlitby vkleče a nekonečné čtení z Bible, v neděli po předlouhých rodinných bohoslužbách honem do nedělní školy a večer, jak jinak, znovu modlení – otec byl v tomto smyslu dbalý, věděl nejlépe, že na vrozenou lidskou zkaženost, o které není pochyb, se musí jediné takhle zostra. Co tahle sice protestantská, kalvinistická víra, ale v pojetí tak represivním, tak nekonečně fundamentalistickým, může obnášet pro dětskou dušičku... Otec nesmlouvavě tvrdý a matka sice laskavá, ale tolik bigotní!

Ernest Thompson Seton ale z rodinných tenat vyvázl a paradoxně „skončil“ výtečně. Od víry a od Bible, kterou znal mimochodem takřka nazpaměť, ho našťěstí rodiče neodvrátili, ►

a z „božstva pekelného ohně“ se přitom vyvlékl. A tak se my dnes, spolu s tisíci jeho vyznavačů po celém širém světě, můžeme radovat z toho, jak to se vzdorovitým Ernestem dopadlo. Nadšení trvá už 150 let a jistě nejsme u konce.

Možná je dobře zmínit, že my, Češi, jsme nadšení, neřkuli vděční víc, než bývá ve světě obvyklé. Proč vlastně? Proč se Setonova moudrost, jeho znalosti, jeho vztah k přírodě tak pevně uchytily specificky právě v českém prostředí? I to se Pavel

Hošek snaží v knize vysvětlit. Vždyť kolik z nás si v dětství Setona či Foglara, nebo oba dva, zamilovalo?! Vztah k zálesáctví, k trampingu a skautingu se od lidí českých luhů a hájů prostě nedá odpárat. O Setonových milovaných indiánech nemluvě. To je přece taky fenomén, v nás Čechách rezonující. Jenomže pro E. T. Setona indiáni nebyli jenom nějaký „fenomén“, avšak ryzí praxe – on indiány opravdu znal; obdivoval je po mnoha stránkách, opravdu se s nimi znal a přátelil!

A já bych ještě ráda, pokud jde o to české nadšení pro věc, k fundovanému výkladu Pavla Hoška dodala, že sem bude myslím patřit též kvalitní česká trampská muzika; copak by dokázali takhle zahrát a zazpívat třeba v Německu, Maďarsku, neřkuli Polsku?! Ostatně i ta nesmírně vtipná a samozřejmě kvalitně zkomponovaná písnička Marka Ebena, nazvaná *Trampská*, vlastně mluví s laskavým humorem o tomtéž, jenom naruby. Kde že se to tady vzalo? Nejsme náhodou v tomto směru my Češi ve světě už na třetím místě? Hned po Američanech a Britech?

Kromě toho, že se celá knížka prostě moc dobře čte, kromě toho, že je zajímavá a velice poučná, je trefně rámována zředu i zezadu. Předmlouvou, která se dá pojmout jako určité Hoškovo vyznání, říkající, proč o těch dvou přírodních velikánech musí psát zrovna on, dále úvodem, vysvětlujícím setonovskou svázanost právě s tou naší, českou duší, a vzadu epilodem, v němž autor se svým Setonem i trochu zápolí, a zároveň ho hájí. Hájí ho vůči teologům a má asi proč. Seton nebyl „klasický muž víry“. Jeho postoj vůči Kristově oběti byl rozporuplný, což neznamená nutně záporný, a Pavel Hošek si o tom myslí své a chce se s námi o to podělit.

Možná budete mile překvapeni, co všechno se o slavném E. T. Setonovi dozvíte; však uvidíte...

Jana Plíšková

Pavel Hošek: Evangelium lesní moudrosti

Brno, CDK 2019, 199 s.

NAHLÉDNOUT PRŮZOREM

Grünova kniha nabízí pozitivní cestu

V průběhu letošního roku vyšla další z knih německého teologa Anselma Grüna s názvem *Rok plný štěstí: Pozitivní myšlenky pro každý den*. Vydává-li se Grün většinou ve svých knihách na cestu delších, koherentních úvah, je tato jeho novinka úkrok z této cesty.

Jedná se totiž o soubor krátkých úvah, zamyšlení a modliteb, které jsou seřazeny kalendářně, a jsou

tak určeny pro každodenní čtení. Evangelickému čtenáři se jistě vybaví známá publikace *Na každý den*, která je principiálně velmi podobná. Také Grünova „denní čtení“ jsou vhodná pro rodinný kruh, skupinu mládeže či pro jednotlivce.

Na rozdíl od *Na každý den* ovšem v Grünově knize můžeme prohlédnout snahu o větší univerzálnost (a to nejen tím, že není vázána ke konkrétní-